

DOSSIER No.: 0D 2070 NAAM: RAPPORTEN VAKBEWEGING.

Uit			In	Uit			In	Uit			In
Datum	Aan	Paraf	Datum	Datum	Aan	Paraf	Datum	Datum	Aan	Paraf	Datum
22/5-52	C.S.	-	27/5								
29/5	ded P.A.	-	29/5								
10/6-52	48										
27/6.52	ACRE		-								
27/6. over	C.S. (H. Smith)		-								
27/6. over	Agencia (W)		8/7								
13/8-52	KA	-	-								
29/9	ded/PA B	-	29/9								
2/7/90	CR		11/11								
			10. JULI 1990								

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD.2076

NAAM: RAPPORTEN VAKBEWEGING

1.

Aangelegd op aanwijzing van B V
door ACD 4b dd.10.6.52 *fr*

2

Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad
aanwezig was dit bijgevoegd.

aug. '70. *rs*

10 MEI 1952

8 Mei

52.

BX 138191.

B V TJ 8.

*Schubblad is vernieuwd
JP*

VERTROUWELIJK

Met betrekking tot de vakbeweging veroorloof ik mij Uwer Excellentie hieronder enige gegevens te berichten welke in de week van 28 April tot 5 Mei 1952 te mijner kennis kwamen en die naar het mij voorkomt de aandacht verdienen.

A. Acties onder Verklansen.

Algemeen: Na de op 28 Maart 1952 te Groningen gehouden Regionale Verklansen Conferentie zijn de O.P.N. en E.V.C. zeer actief bij haar pogingen om het op 24 Mei 1952 te 's-Gravenhage te houden Nationaal Verklansen Congres te doen slagen. Bij de hiervoor gevoerde propaganda wordt opgewekt tot strijd tegen de uitluiting van verklansen van de werkloosheidswet, die op 1 Juli 1952 van kracht zal worden. In een schrijven van het Verbondsbestuur van de E.V.C. van 5 April j.l. wordt gezegd, dat ook voor de werkende vrouw opening in de overbruggings-regeling moet worden gelist.

Activering van het dagblad "De Waarheid".

Het ligt in de bedoeling "De Waarheid" meer intensief dan tot nu toe mede te laten werken in de onder de verklansen gevoerde acties. De redactie van het blad verzond op 18 April 1952 aan haar correspondenten een circulaire met de

- volgende inhoud: -

AAN:

**E.E. de Minister-President,
E.E. de Vice-Minister-President,
Minister zonder Portefeuille,
Ministerie van Binnenlandse Zaken
te**

's-GRAVENHAGE.

Copie aan Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid.

volgende inhoud:

- "Zouden jullie kunnen organiseren, dat wij voortaan
- "van alle werklozenkranten of andere uitgaven van
- "werklozencomité's in jullie district of plaats, een
- "exemplaar op de redactie ontvangen?
- "Verder zouden wij gaarne op de hoogte gehouden worden van de voorbereidingen voor de grote werklozenconferentie, die op 24 Mei a.s. te 's-Gravenhage zal worden gehouden.
- "Natuurlijk zullen daarbij alle berichten van werklozenacties, oprichting comité's e.d. van belang zijn"

Overzicht van de gebeurtenissen te Opeinde.

Aanleiding en begin.

De sterke door de B.V.C. gepropageerde zelfwerkzaamheid van werklozen heeft voor het eerst te Opeinde (gen. Smal-lingerland) aanleiding gegeven tot ongeroepsigheden. Onder leiding van enkele leden van de B.V.C. en C.F.W. werd in deze gemeente in de eerste week van de maand April 1952 actie gevoerd om "De MIDDELBURGEN" te Opeinde te gaan verbeteren. Dit is een weg, die voor het grootste deel aan de gemeente toebehoort. Van overheidswege was reeds besloten op korte termijn de verbetering van deze weg als D.U.W.-object ter hand te nemen.

Op 4 April 1952 werd door een 12-tal werkloze arbeiders, ondanks een uitdrukkelijke waarschuwing van de zijde van Burgemeester en Wethouders van vorenomselde gemeente, met de werkzaamheden aan deze weg begonnen. De plaatselijke politie greep hierop in en verwijderde de betrokken personen. Deze kwamen echter later op de dag terug. Zij verklaarden onder geen beding de werkzaamheden te zullen staken. De politie maakte er echter opnieuw een einde aan.

Verder verloop.

In de loop van de volgende dagen trachtten de werkloze arbeiders bij herhaling het werk voort te zetten. Teneinde ernstige moeilijkheden te voorkomen vaardigde de burgemeester van Smalingerland op grond van de betreffende

bepalingen

van de Gemeentewet bijzondere voorschriften van Politie uit. Hierbij werd bepaald, dat het verboden was zich met meer dan drie personen op de weg "De MIJDELSUREN" te Opeinde op te houden. Voorts was men verplicht op eerste aansegging van de politie door te lopen. Op Dinsdag 15 April 1952 werden vrijwel alle bij deze actie betrokken arbeiders op verschillende D.U.S.-objecten tewerkgesteld. De "stootkracht" werd hierdoor gebroken.

Houding communistische dagbladen.

Het dagblad "De Waarheid" schonk aan het gebeurde te Smal-lingerland uiteraard veel aandacht. Een vergelijking werd gemaakt met de toestanden gedurende de Duitse bezetting. Ten aanzien van de Burgemeester van de gemeente Smallingerland werd o.m. opgemerkt, dat hij op 15 Augustus 1941 door de Duitse bezetter zou zijn aangesteld, reden waarom "de uitvoering van de stelregel Ordnung muss sein hem wel was tevertrouwd".

Acties van de zijde van de bevolking.

Het overgrote deel van de bevolking hield zich bij de moeilijkheden zeer rustig en schonk weinig aandacht aan de gevoerde acties. Veel steun voor E.V.C. of C.F.B. is bij dergelijke acties van de zijde van het publiek niet te verwachten.

B. Toestand in het Drentse Veengebied.

In aansluiting op het gestelde in de berichten No. 132624, d.d. 6 Maart 1952 en No. 134812, d.d. 28 Maart 1952, kan thans worden medegedeeld, dat het de E.V.C. niet is gelukt ook dit jaar een conflict in het veengebied tot stand te brengen. De arbeiders hebben zich in het algemeen tevreden getoond met de nieuwe C.A.G., die in Maart 1952 tot stand kwam. In het betrokken gebied is alles rustig. Aangenomen mag worden, dat er zich gedurende deze campagne geen moeilijkheden zullen voordoen.

✓ HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. H.W. Felderhof.

90 MEI 1952

136571
B 137709.

1.

B V TJ 3.

VERTROUWELIJK

Ingevolge een daartoe strekkend verzoek van Zijne
Excellentie de Minister zonder Portefeuille, heb ik de eer
Uwe Excellentie bijgaand een afschrift te doen toekomen van
een op 13 April j.l. door mij aan Uw ambtgenoot aangeboden
overzicht van de vakbeweging.

18/4
136571
HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. A. van Maanen.

AAN:

R.E. de Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid

te

's-GR A V E N H A G E .

B 137709.
B V TJ 4.

CO 137709

11 1952

3 Mei 1952.

UITGEROEP

1.

Overzicht Vakbeweging.

VERTROUWELIJK

Ingevolge een daartoe strekkend verzoek van Zijne Excellentie de Minister zonder Portefeuille, heb ik de eer Uwe Excellentie bijgaand een afschrift te doen toekomen van een op 9 April j.l. door mij aan Uw ambtgenoot aangeboden overzicht van de vakbeweging.

AAN:

Z.E. de Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,
Z. de Minister van Wederopbouw
en Volkshuisvesting

te

's-GRAVENHAGE.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. H.W. Felderhof.

↓
135707

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

BERICHT OP SCHRIJVEN VAN *co*
21-4-'52.No.136571

NR 7716 AFD. Kabinet

BETREFFENDE
Werklozenconferentie
te Groningen

's-Gravenhage, 24 April 1952.

MEN GELIEVE BIJ HET ANTWOORD NAUWKEURIG
HET ONDERWERP, DE DAGTEKENING EN HET
NUMMER VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN

VERTROUWELIJK.

Ik verzoek U van Uw nevenvermeld
schrijven eveneens een afschrift te zenden
aan mijn ambtgenoten van Sociale Zaken
en Volksgezondheid en van Wederopbouw en
Volkshuisvesting.

DE MINISTER ZONDER PORTEFEUILLE,
Voor de Minister,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

6.35
21.5-18.3
1 - MEI 1952
ACD/137709

NIEF O.K.
ACD/IV P5
DAT: 5/6-52
PAR: 942

Mrs.

Ph. H. KSD.

*Het verzoek heeft betrekking
op een brief v. B.V. aan
mijn de afdoening van op
te dragen op beide terzamen
in Acd. *WA/20/4**

*act
29/4*

Aan: Het Hoofd van de
B.V.D.

2 APR 1952

21 April

52.

Co

BX 136571.

B V T J 6.

VERBODEN TOEGANG

VERTROUWELIJK

Met betrekking tot de vakbeweging veroorloof ik mij Uwer Excellentie hieronder enige gegevens te berichten welke in de week van 8 tot en met 14 April 1952 te mijner kennis kwamen en die naar het mij voorkomt de aandacht verdienen.

Regionale Werklozen-conferentie op 28 Maart 1952 in Groningen.

Algemeen: Dese, in mijn schrijven No. 134812 d.d. 28 Maart 1952 reeds genoemde demonstratieve conferentie van werklozen werd bijgewoond door ongeveer 700 personen (zaalcapaciteit 1000). Op het podium waren achter de bestuurstaafel twee rood-wit-blauwe vlaggen gespannen, terwijl voor de bestuurstaafel een doek was bevestigd, waarop vermeld stond: "Hij wilgen werk". Op spandoeken waren de volgende leuzen aangebracht:

- "Loonsverhoging voor D.U.W.-arbeiders";
- "Verhoging van de steannormen";
- "Er is werk genoeg"; en
- "Alle werklozen opgenomen in de werkloosheidswet".

De bijeenkomst stond onder voorzitterschap van Marten DE VRIES, geboren 2-12-1907 te Schoterland, van beroep grondwerker, wonende te Heersterwaag (gemeente Heerenveen). Van hem is bekend, dat hij bestuurslid is van de E.V.O. en dat hij in zijn omgeving als gematigd communist bekend staat.

- Hij deelde -

AAK:

Z.E. de Minister-President,
 Z.E. de Vice-Minister-President,
 Minister zonder Portefeuille,
 Ministerie van Binnenlandse Zaken
 te
'S-GRAVENHAGE.

3/8 Afz. d. d. Min. v. Soc. L. e. Min. v. W. v. G. v. C.

Hij deelde ter conferentie mede, dat schriftelijke sympathie-betuigingen waren binnengekomen van een bouwbedrijf te Utrecht, van het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vrouwen Beweging en van de afdeling 's-Gravenhage van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (A.B.W.B.--E.V.C.)

Na de opening volgde een toespraak van Hans ZIJLSTRA, geboren 2-2-1905 te Wildervank, bouwarbeider, georganiseerd in het Chr. Nat. Vakverbond en wonende te Veendam. Hij kantte zich tegen de bestaande ondersteuningsnormen en tegen de D.U.W. Hij bracht de volgende eisen naar voren:

1. verhoging van de basis D.U.W.-lonen;
2. verhoging van de sociale bijstandsuitkering met 10% en het verstrekken van een redelijke uitkering aan jeugdige werklozen;
3. verlenging van de uitkeringsduur van de overbruggingssteun van 13 tot 21 weken en verhoging van de uitkering tot die van de werkloosheidswet;
4. het opnemen van alle werklozen in de werkloosheidswet per 1 Juli, zonder uitsluiting van de huidige werklozen en van hen, die nog werkloos worden vóór 1 Juli 1952.

In de loop van zijn toespraak merkte Zijlstra nog ongeveer het volgende op:

Geleevig of niet-geleevig, georganiseerd of niet-georganiseerd, protestant of rooms-katholiek, socialist of communist, wij allen hebben begrepen, dat er iets niet in orde is. Wij horen hier niet bijeen te zijn. Wij horen op de bouwwerken, scheepswerven, landerijen, in fabrieken en in werkplaatsen, waar onze handen productieve arbeid kunnen verrichten. Ieder van ons klaagt. Wij doen dit enkel en alleen omdat wij werkloos zijn. Laten de leden van het Parlement bedenken, dat wij hen hebben gekozen. Wij vragen, dat zij nu eens aan ons zullen denken.

- Na Zijlstra -

Na Zijlstra werd het woord gevoerd door vertegenwoordigers van werklozen-comité's uit Jubbaga, Hoogeveen, Appingedam, Rotterdam, Veendam, Leeuwarden, Stads- en Musselkanaal, Weststellingwerf, Hoogenland-Sappeneer, Amsterdam, Houtigehage, Utrecht en Zaanen.

Aan de discussie namen opmerkelijk veel vrouwen deel. Hun klachten betroffen voornamelijk de onmogelijkheid, voor het gezin kleding, schoenen en voldoende levensmiddelen te kopen.

Communiatische inyloed:

De sprekers en spreeksters, voor zover bij name bekend, waren voor het merendeel leden van communistische organisaties. Onder hen bevonden sich enige C.P.N.-gecenterende leden. De toespraken werden bij herhaling door applaus onderbroken. Dit applaus was opvallend sterk toen in het bijzonder de strijd der communisten tegen de werkloosheid door één der sprekers werd geprezen. De stemming onder de aanwezigen was over het algemeen strijdlustig.

Communiatische functionarissen/sijn gedurende de conferentie niet op de voorgrond getreden. De bezoldigde penningmeester van het district Groningen der C.P.N., Hendrik KOBUS, (1-2-'24) heeft evenwel de zaal besproken en ook de zaalhuur ad / 150.- betaald. /uit de stad Groningen

Petitionnement.

Voorsitter DE VRISS deelde de vergaderden voor de pauze nog mede, dat het organisatie-comité besloten had tot het verzenden van een petitionnement aan de beide kamers der Staten-Generaal. Dit petitionnement zou ter tekening werden rondgegeven.

Reactie van de communistische pers.

"De Waarheid" van 1 April jl. gaf een uitvoerig verslag van de conferentie. De hiervoren reeds gegeven passage uit de rede van het C.N.V.-lid ZIJLSTRA niet er in dit waarheidsverslag als volgt uit:

"Straks wordt er in het parlement beslist of we
"als werklozen van de lage uitkeringen moeten blij-
"ven leven of dat we onder de werkloosheidswet zullen
"vallen. Is het NEEN en zullen we van de werkloos-
"heidswet worden uitgeschakeld, dan zullen we bij de
"verkiezingen ook NEEN tegen dergelijke kaerladen
"moeten zeggen".

Voorts zegt het verslag, dat op deze conferentie
"schouder aan schouder stonden: N.V.V.-ers en E.V.C.-ers,
C.N.V.-ers en K.A.B.-ers, communisten en socialisten. Zij
smeedden hier een hechte eenheid tegen de geel der werk-
loosheid".

Voorbereiding van een Nationaal Werklozen-congres.

Aan het slot van de bijeenkomst werd medegedeeld, dat
de vertegenwoordigers van de verschillende werklozen-comités
hun adressen meesten opgeven aan een aanwezig lid van de
Amsterdamsche Werklozen Beweging. De voorbereiding van de
Nationale Werklozen-conferentie zal dan vanuit Amsterdam
worden geleid.

Inmiddels is bekend gemaakt, dat op 24 Mei a.s. in de
Boutrusthallen te Den Haag een Nationaal Werklozen-congres
zal worden gehouden. De delegaties van de werklozen-comités
die te Groningen aanwezig waren hebben opdracht gekregen
openbare vergaderingen te beleggen teneinde propaganda te
maken voor dit nationale-werklozen-congres.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr H.W. Felderhof.

UITTREKSEL

Uit : OD 1072

Naam: BVD RAPPORTEN B/III AAN DE REGERING

Voor : OD 2070

Naam: RAPPORTEN VAKBEWEGING

Ag. nr: 135750

Afz. : KEW X

Datum: 9-4-52

Aard van het stuk: Betreft Algemeen Overzicht van Comm. Activiteiten in
te Rayon FRIESLAND, GRONINGEN EN DRENTHE over
Februari en Maart 1952

Zie bijlage bladz 3

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: KEW B

Datum: 3.7.52

D 38 - 10 000 8 10204 - 51

*Copie
of 2070*

3. VAKBEWEGING

De E.V.C.

De twee voornaamste punten op dit gebied zijn wel de dreiging, welke voor de E.V.C. is ontstaan uit het vaste voet krijgen van het O.V.B., en de pogingen welke van communistische zijde worden gedaan om de werklozen en D.U.W.-arbeiders in te palmen via neutraal schijnende comités.

Veelal doet men zelfs pogingen nog verder te gaan dan het scheppen van een neutraal comité door te trachten anders georganiseerd daarin zitting te doen nemen, waarbij men dan zorgvuldig vermeldt bij welke vakbonden betrokkenen zijn aangesloten.

Als regel werkt dit voor de communisten zeer bevredigend, omdat deze zitting nemende meestal te voren voldoende in de (communistische) hand bleek te houden.

Een enkele maal komt er een kink in de kabel, doordat de pion toch nog uit de band springt, en op de vergadering met meer of minder succes het standpunt van zijn eigen vakbond naar voren brengt.

De ook dit jaar weer ondernomen actie onder de veenarbeiders zij nog aangestipt.

Van de E.V.C. valt tenslotte nog op te merken, dat men pogingen doet zich in de bedrijven hechter te nestelen door de stichting, o.q. versterking van zgn. fabriekaraden.

Dit zijn informele raden, welke naast de bedrijfskernen moeten werken met de taak de goede werking van de bedrijfskernen zoveel mogelijk te belemmeren en voordelen te boeken voor de E.V.C.

Via deze organisaties wil men tevens komen tot de zgn. bedrijfsinning van de contributies.

Een van de voordelen, welke men daarvan verwacht is, dat het zoveel gemakkelijker zal worden ondergronds te gaan, zodra bepaalde maatregelen van de Regering daartoe nopen.

9 April 1952

Bevat de inhoud
BX 134812.
B V TJ 6.

31
28 Maart

52.

UITGEBREKT

VERTROUWELIJK

Met betrekking tot de vakbeweging veroorloof ik mij Uwer Excellentie hieronder enige gegevens te berichten, welke in de week van 17 tot en met 24 Maart te mijner kennis kwamen en die naar het mij voorkomt de aandacht verdienen.

1. Verandering van de Dagelijkse Besturen der E.V.C.-bedrijfshouders.

Omtrent deze streng besloten vergadering, welke op 7 Maart 1952 in Amsterdam is gehouden, werden in de afgelopen week uit betrouwbare bron de volgende inlichtingen ontvangen:

De voorzitter van het Verbondsbestuur der E.V.C., Berend BLOKZIJL hield een inleiding over het binnenkort uitkomende "Plan van de E.V.C.". De hoofdpunten van dit plan zijn:

- a. strijd tegen de werkloosheid;
- b. strijd voor meer woningen;
- c. strijd voor verhoging van de koopkracht.

In het plan is tevens de eis opgenomen, dat de overbruggingssteun moet worden verlengd tot 21 weken op basis 80% van het loon. Alle werklozen moeten 1 Juli worden opgenomen in de Werkloosheidswet. Bloksijl seide voorts, dat werk voor de werklozen moest worden opgeëist. De plannen voor werken liggen reeds lang gereed bij verschillende instanties. Ook de 10% loonsverhoging blijft op het E.V.C.-programma.

- Bloksijl -

AAN:

Z.E. de Minister-President
Z.E. de Vice-Minister-President
Minister zonder Portefeuille
Ministerie van Binnenlandse Zaken
te
's-GRAVENHAGE.

Bloksijl wees vervolgens op de noodzakelijke eenheid van actie onder de arbeiders. In verschillende werklozen-comité's is reeds een gezamenlijk optreden van verschillend georganiseerden te zien.

Ook zouden enige groepen van N.V.V.-leden zich in een schrijven tot hun hoofdbesturen hebben gewend, teneinde deze te bewegen tot samenwerking met de E.V.C.

Het is de taak der E.V.C.-bestuurders van deze omstandigheden gebruik te maken.

Op 5 en 6 April a.s. zal een landelijke conferentie worden gehouden, waar het E.V.C.-plan besproken zal worden. Er zullen ± 300 personen aanwezig zijn. Hiervan moet minstens de helft bestaan uit N.V.V.-ers. Bloksijl voegde hieraan toe, dat vooral aandacht besteed moet worden aan afdelingsbestuurders van het N.V.V.; ook enige Katholieken en ongeorganiseerden kunnen aanwezig zijn.

In de na deze rede volgende discussie gaven de verschillende E.V.C.-hoofdbestuurders een tekening van de situatie in hun bedrijfssector, waarbij zij o.m. de werkloosheid besichtten en de mogelijkheden van samenwerking met andere georganiseerden.

2. Centralisatie Werklozen-comité's.

De voorbereiding van de door Berend BLOKIJL aangekondigde "nationale volksbewaking" heeft de laatste weken voortgang gevonden. Zoals te verwachten vond de eerste bundeling van werklozen-comité's in het Noorden des lands plaats. Op 6 Maart j.l. werd te Assen een vergadering belegd waar vertegenwoordigers aanwezig waren van de in Hoogeveen, Jubbega en Veendam gevormde comité's. Na deze bijeenkomst richtten de comité's zich gezamenlijk in een brief tot de redactie van verschillende in het Noorden verschijnende bladen waarin opening werd verzocht van een oproep tot het bijwonen van een demonstratieve conferentie, die op 28 Maart 1952 te Groningen zal worden gehouden. In deze oproep wordt voorts gezegd dat:

"de initiatiefnemers hebben vastgesteld,

"dat in de plaatsen hunner inwoning de

"werklozen zich in toenemende mate
"beginnen te verenigen en gezamenlijk
"opkomen voor lotverbetering en het
"verkrijgen van werk".

O.m. de dagbladen "De Meeranveense Koerier" en vanzelfsprekend ook "De Waarheid" voldeden aan het verzoek.

3. Toestand in het Drentse veenbedrijf.

Onlangs is voor het veenbedrijf een nieuwe C.A.G. tot stand gekomen. Hierin is o.m. bepaald, dat voor de a.s. campagne de arbeidslonen zullen worden verhoogd met ruim 15%, plus de z.g. "Joekesgelden". Desondanks zet de S.V.C. haar pogingen, om in het veengebied tot een conflict te komen voort. Begin Maart is te Emmen een "Centraal Actie-Comité van Veenarbeiders" gevormd. Dit gaf omstreeks 6 Maart j.l. een gedrukt vlugschrift uit waarin de door de S.V.C. gestelde eisen zijn neergelegd. (Deze eisen zijn vermeld op blz. 3 van mijn brief no. 132624 d.d. 6 Maart 1952) Het Comité belegde in de afgelopen week vergaderingen te Emmererfscheidenveen, Emmercompascuum, Nieuw Weerdinge, Klasiensveen en Iwartseer. Aangaande het voorlopig resultaat van de in dit gebied gevoerde agitatie werd vernomen, dat de stemming onder de arbeiders nog zeer verdeeld is. Met de strijdleus: "Geen man en geen machine het veld in, alvorens de verveners onze eisen hebben ingewilligd", zijn velen het niet eens. Zij zijn bereid op redelijke voorwaarden aan het werk te gaan. Onder hen leeft de gedachte, dat de arbeiders niet opnieuw de dupe mogen worden van communistische agitatie.

HET HOOPD VAN DE DIENST

18 Maart 19 52.

N^o Bx 133352.

UITGEBOekt

Bijl.:

VERTROUWELIJK

Betr.:

BX TJ 57

Met betrekking tot de vakbeweging veroorloof ik mij Uwer Excellentie hieronder enige gegevens te berichten, welke in de week van 3 tot 10 Maart te mijner kennis kwamen en die naar het mij voorkomt de aandacht verdienen.

De oprichting van werklozencomité's is geleidelijk meer in het centrum van de E.V.C.-activiteit komen te staan. In de afgelopen week is dit wel het sterkst tot uiting gekomen tijdens de zitting van het Partijbestuur der C.P.N. in Amsterdam, waarvan reeds melding werd gemaakt in mijn brief van 17 Maart no. 133288.

Uit het Waarheidsverslag van de rede van de voorzitter van het Verbondsbestuur der E.V.C., Berend BLOKZIJK is de voornaamste passage wel deze, dat de strijd tegen de werkloosheid "gericht moet zijn op het tot stand brengen van "een nationale volksbeweging met als kern de "werklozencomité's". (onderstreping dezerzijds)

In het artikel is voorts een opvallende plaats ingeruimd aan de volgende mededelingen van Bloksijk:

"De werklozencomité's mogen zich niet in de "plaats stellen van de vakorganisaties. Zij "mogen geen vakverenigingskarakter dragen met "contributie e.d. Er is plaats in voor onge-"organiseerden en georganiseerden, voor arbei-"ders van elke politieke richting!"

De achtergrond van deze mededelingen is waarschijnlijk deze, dat de leiding van de C.P.N. en die van de E.V.C. vóór alles

- de werklozen -

AAN:

Z.E. de Minister-President
Z.E. de Vice-Minister-President
Minister zonder Portefeuille
Ministerie van Binnenlandse Zaken
te
's-GRAVENHAGE.

de werklozen op een zo breed mogelijke basis gebundeld willen zien. Dit streven naar "eenheid van actie en organisatie" in de werklozen-comité's zou geschaad worden, wanneer deze comité's zouden kunnen worden aangewezen als onderdelen of instrumenten van de communistische vakbeweging. Vandaar deze instruerende oproep tot organisatorische en politieke onafhankelijkheid van deze comité's. Zij moeten de basis vormen voor een - eveneens onafhankelijke - "nationale volksbeweging". Het is in dit licht interessant, dat volgens een bericht uit betrouwbare bron, één der E.V.C.-bedrijfsbonden, n.l. de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (A.B.W.B.) juist opdracht heeft in den lande werklozencomité's in het leven te roepen.

De aanverwante E.V.C.-activiteit onder de D.U.W.-arbeiders is in de afgelopen week iets geluwd. Aangaande de in mijn vorige brief van 6 Maart (no. 132624) vermelde mogelijkheid van voorbereiding van een nieuwe staking onder veenarbeiders in Drente zijn nog geen betrouwbare gegevens verkregen. Verwacht wordt, dat de E.V.C. binnenkort in haar D.U.W.- en B.L.Z.-sector nieuwe activiteit zal ontwikkelen.

In dit verband moet nog melding worden gemaakt van een staking, welke Vrijdagmiddag 7 Maart is uitgebroken bij het D.U.W.-objekt "Horster Peel".

Volgens voorlopige berichten hebben op een totale bezetting van 220 D.U.W.-arbeiders circa 170 man het werk neergelegd. De aanleiding daartoe was de invoering van de zomerdienstregeling, tengevolge waarvan de arbeiders eerst enkele uren later naar huis konden vertrekken dan bij de oude regeling mogelijk was. De stakers weigerden aanvankelijk het kamp te verlaten, zij zijn op Zaterdag 8 Maart vertrokken. Zij zouden reeds zijn ontslagen en op Maandag 11 Maart niet tot het kamp zijn toegelaten. Van georganiseerde E.V.C.-agitatie is tot dusver niet gebleken.

Aangaande de hiervoren reeds genoemde Algemene Bond van werkers in de Bouwnijverheid (A.B.W.B.) dient te worden vermeld, dat het hoofdbestuur van deze E.V.C.-bedrijfsbond andermaal een schrijven heeft gericht tot het hoofdbestuur van de bij het N.V.V. aangesloten Algemene Nederlandse

Bouwarbeidersbond (A.N.B.). Ook dit keer wordt aangedrongen op eenheid van actie, met name inzake de strijd tegen de toenemende werkloosheid. Voorts wordt opgewekt tot strijd voor een gedwongen lening en de bouw van tenminste 50.000 woningen in 1952.

Met betrekking tot de havens moge nog de aandacht worden gevestigd op het verschil van mening, dat is ontstaan tussen de "Unie Verkeer" en de Scheepvaartverenigingen Zuid te Rotterdam en Noord in Amsterdam. Het geschil heeft ertoe geleid, dat de Unie Verkeer de C.A.O.'s met deze Scheepvaartverenigingen heeft opgezegd. Tot dusver is van enige bijzondere activiteit van de zijde der E.V.C. in dit verband nog niet gebleken. Verwacht had mogen worden, dat de E.V.C. zich tijdig in dit geschil zou hebben gemengd, door aangaande de bestaande grieven agitatie en propaganda te voeren. Dat dit vrijwel niet is gebeurd vormt een aanwijzing te meer voor de geringe invloed welke de E.V.C. momenteel in de Rotterdamse haven kan doen gelden.

In de haven van Zaandam is op Maandag 25 Februari een conflict uitgebroken bij het lessen van een houtboot. De betrokken bootwerkers zijn de volgende dag weer aan het werk gegaan. Hun grieven hadden betrekking op een veranderde wijze van tewerkstelling. Aan hun wensen is incidenteel tegemoet gekomen, terwijl definitieve regeling zal plaats vinden in een binnenkort te verwachten nieuw reglement. Ook in dit geval is van enige E.V.C.-agitatie van betekenis niet gebleken.

✓HET HOOFD VAN DE DIENST//

BX 132624. *Rechtsblad is vernietigd*

MRT. 1952

BE VK 4.

VERTROUWELIJK

UITGEBOEKT

Op het terrein der vakbeweging moge ik Uwe Excellentie hieronder enkele der gegevens berichten, welke in de week van 25 Februari tot 3 Maart 1952 te mijner kennis kwamen en die naar het mij voorkomt aandacht verdienen:

Volgens een bericht uit een industriegebied zijn aldaar geruchten lopende, dat enkele bedrijfsbonden der E.V.C. zullen worden geliquideerd en betrouwbare leden van C.P.N.-zijde advies hebben ontvangen om zich bij de overeenkomstige N.V.V.-bonden aan te sluiten.

Dit bericht correspondeert met soortgelijke eerder ontvangen gegevens. Aanvankelijk heeft de C.P.N. het ontstaan en de ontwikkeling van een door haar beheerste vakorganisatie krachtig gestimuleerd; thans echter zou de partij de E.V.C. gaarne willen opgeven voor een krachtig georganiseerde oppositie in een grote algemene vakorganisatie, i.c. het N.V.V.. In dit verband moge worden herinnerd aan het vorig jaar October door BLOKZIJK uitgesproken aanbod van opname van de E.V.C. in het N.V.V., zij het onder zekere voorwaarden (Maandoverzicht 10/1951, blz. 11 en 12).

De herleving van het "ambtenarenverbod" heeft niet alleen nieuw voedsel gegeven aan het verlangen naar liquidatie van de E.V.C., maar ook geleid tot organisatorische veranderingen in de E.V.C.. Wanneer het verbod zal worden doorgetrokken naar provincie en gemeente, dan wordt inzonderheid het bestaan van de Bond van Nederlands Overheidspersoneel (B.N.O.P.-E.V.C.) zeer bemoeilijkt (Maandoverzicht 1/1952, blz. 3).

- Met het oog -

AAN:

Z.E. de Vice-Minister-President,
Minister zonder Portefeuille,
Ministerie van Binnenlandse Zaken
te
's-GR A V E N H A G E.

Met het oog hierop heeft het hoofdbestuur van de B.N.O.P. de reorganisatie, nl. de omschakeling op zelfstandig optredende bedrijfsafdelingen met kracht ter hand genomen. In een drietal overheidsdiensten te Amsterdam zijn thans reeds zulke B.N.O.P.-bedrijfsafdelingen gevormd, t.w. bij de Stadsreiniging, de P.T.T. en het Gemeentelijk Vervoersbedrijf. De bedrijfsinzing van de contributie bij deze afdelingen wordt gaandeweg uitgebreid. In plaats van "De Overheidspost", het orgaan van de B.N.O.P., ontvangen de leden dezer bedrijfsafdelingen een eigen periodiek, nl. "Lijn en Veer" voor Gemeentelijk Vervoersbedrijf- en "Eigen Post" voor het P.T.T.-personeel.

Met betrekking tot het functioneren van de E.V.C. als communistische berichten- en inlichtingendienst kan aanvullend worden medegedeeld, dat een bestuurder van "De Metaal"-E.V.C. onlangs in een gesprek opmerkte, dat de E.V.C. er belang bij heeft, dat haar leden werkzaam zijn in bedrijven waar oorlogsmateriaal vervaardigd wordt.

Het zou voor de E.V.C. belangrijk zijn te weten, wat in dergelijke bedrijven gemaakt wordt en welke de productie is. Deze gegevens zouden dan door de leden kunnen worden verstrekt.

Tenslotte moge nog aandacht worden gevraagd voor de mogelijkheid, dat een nieuwe staking wordt voorbereid onder de veenarbeiders in Drente. Vorig jaar brak op 9 April in Emmen een staking uit, waarbij ongeveer 800 veenarbeiders waren betrokken. Het conflict, dat tot 27 April d.o.v. duurde leverde enige successen voor de stakers op. Het collectief minimum-tarief voor het persen van duizend turven werd verhoogd van f. 3.25 tot f. 3.80 (de gestelde eis was f. 4.--); de uurlonen werden van f. 0.81 op f. 0.90 gebracht (gestelde eis f. 1.--).

De E.V.C. hanteerde het bij deze staking behaalde succes bij herhaling als bewijs van haar stelling, dat door actie lotsverbetering was te verkrijgen. Sedertdien hebben

C.P.N. en E.V.C. veel aandacht geschonken aan de toestand onder de arbeiders in dit gebied; aldaar gevoerde acties (o.a. onder D.U.W.-arbeiders) werden uitvoerig in de communistische pers weergegeven.

"De Waarheid" van 26 Februari 1952 bevatte een bericht, waaruit blijkt, dat de Bond van Land- en Zuivelarbeiders (B.L.Z.-E.V.C.) ook dit jaar zal trachten actie te voeren onder de veenarbeiders in Drente.

Het bericht deelt mede, dat de B.L.Z. te Roswinkel een vergadering heeft belegd voor het noordelijk en het midden-rayon van het veengebied. Ter vergadering zou besloten zijn vóór het begin van de nieuwe werkcampagne de volgende eisen te stellen:

- a. tenminste f. 4.25 voor het persen van 1000 turven uit normaal veen;
- b. verhoging van de unrlonen tot f. 1.--;
- c. evenredige verhoging van de beloning van alle andere werkzaamheden, die verband houden met de aanstaande veencampagne.

(Handwritten mark)

~~5 Maart 1952.~~

Met Hoofd 'de Dienst

7/3

SPECIALE INSTRUCTIES A.N. ACD
vul de gegevens bij definitieve opbrenging invullen
O.P.E.G.E.D.A.N.

CO. 127456 / 05/2076
128621

in nieuw
caangetrokken
geaffarben
vanbeurging

Afd./Sect. : *acc/cante* Dat *23-3* Par. *1*

Interne aanvullingen ACD

ACD/ *wp* Dat *4/10* Par. *1* (K)

ACHTERREENVOLGENS AAN: *K.E.M. - B - D.*

H.ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDOENING: *K.E.M.*

dat.: *24/10*

Afd. Sectie BEHANDELING Afz., Par. Dat

K.E.M. *acc/cante* *24/10*

acc *KA brief* *toespr* *aan B.M.D.*

B *acc/cante* *24/10*

B.I. *B.III*
1-1-2-3 *1/12*
6/2 *6/2*

7/12

B.I. *1/10* *1/10*

K.E.M.

D

HD
HD

acc *1/10* *1/10*

acc/cante *24/10*

Afd. Septie

BEHANDELING

Afz./Par

Dat.

17811

Wet. & Co. a.d. Berging

1789/4

aanpak van de ...

p. 4

Berging club, we aan

... ..

~~1789/4~~

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

00 2070

's-Gravenhage, 25 Januari 1952.
Javastraat 68.

No. 128621
Bijl.: 2

Betr.: Berichten uit vakverenigingskringen.

GEHEIM

Ingevolge een daartoe ontvangen verzoek van de Vice-Minister-President, Minister zonder Portefeuille, heb ik de eer Uwer Excellentie hierbij een exemplaar aan te bieden van een resumé bedoeld in het dezersijds schrijven van 16 Januari jl. No. 127456, waarvan een afschrift hierbij gaat en naar de inhoud waarvan korthedshalve noge worden verwezen.

Het Hoofd van de Dienst,

Mr. H.W. Felderhof

:/.
:/.
Aan Zijne Excellentie.
de Minister-President,
Plein 1813 No. 4,
te
's-Gravenhage.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

BERICHT OP SCHRIJVEN VAN
16 Jan. 1951, nr. 127456.

NR 6341 AFD. Kabinet.

BETREFFENDE 's-Gravenhage, 18 Januari 1952.
berichten uit vakverenigings-
kringen.

G E H E I M.

MEN GELIEVE BIJ HET ANTWOORD NAUWKEURIG
HET ONDERWERP, DE DAGTEKENING EN HET
NUMMER VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN

2.1
01.26-6.332 6.332
01.26-2.1
23 JAN 1952 6.332
01.153.6
ACD/120621

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld
schrijven verzoek ik U van deze brief en
de daarbij behorende bijlagen tevens een
afschrift te willen zenden aan de Minister-
President.

*Dit stuk mag niet worden vernoemgemaakt
toestemming van het verantwoordelijk afd.*

DE MINISTER ZONDER PORTEFEUILLE,
Voor de Minister,
DE SECRETARIS GENERAAL,

NIET O.K.
ACD/43
DAT: 6/5/52
PAR: 6/

Musey

via H. A. C. D.
afged. en aan H. Kew
LA/
6/22/1

AAN
de Ser Hoofd van de B.V.D.

W> 10/4

B.V.D.
No. 127456 *Kew X* GEHEIM
Betreft: Berichten uit vakverenigingskringen.

UNGEROENT

Bijlage

./.

Ik heb de eer Uwer Excellentie hierbij een resumé aan te bieden van beschouwingen betreffende enkele facetten van de algemene toestand in de arbeidswereld, welke mij van de zijde van een vooraanstaande figuur in vakverenigingskringen bereikten.

Ik heb de in deze beschouwingen vervatte visie op actuele problemen van voldoende belang geacht om U daarmee in kennis te stellen, waarbij ik Uw aandacht moge verzoeken voor de omstandigheid, dat deze beschouwingen zijn weergegeven zonder bewerking dezerzijds en zonder toetsing aan gegevens welke uit andere bronnen mochten zijn of nog worden verkregen.

Het Hoofd van de Dienst

16/1

Mr. H.W. Felderhof

Aan Zijne Excellentie
de Vice-Minister-President
Minister zonder Portefeuille
Ministerie van Binnenlandse Zaken
te 's-GRAVENHAGE.

*Die rapport van
TEW no. 127456
aan H B FD dd. 16/1
is geregeerd dd. 19/1/40*

Van gezaghebbende zijde vernamen wij uit vakverenigingskringen het volgende:

ALGEMEEN BEELD.

In totaal genomen is men ver van gerust op de ontwikkeling van de toestand.

Het vertrouwen van de arbeidersbevolking in het regeringsbeleid werd geschetst als afnemend en de spanningen als toenemend.

Het hoofdpunt daarbij is, dat de arbeider het zo voelt dat de sociale gezichtspunten onvoldoende tot uiting komen in het regeringsbeleid, en dat even bedoelde punten vermoedelijk vaak het onderspit delven tegen economische of bewapenings belangen. Een verschuiving in het nationaal inkomen voelt het volk als duidelijk. Ook diegenen onder de arbeiders die volkomen de noodzaak van bewapening inzien, menen dat sociale overwegingen naar hun gevoel te veel op de achtergrond raken.

Het wordt voor de vakbonden met de dag moeilijker het regeringsbeleid te verdedigen.

Bij deze algemene situatie hebben zich kortelings enkel concrete omstandigheden gevoegd, welke in het beeld van heden bijzonder ernstige effecten kunnen te weeg brengen.

Deze zijn naast de algemene toeneming van werkloosheid in het bijzonder het gebeurde bij FORD en POLYNORM, vooral de eerste.

1. Ford

Bij Ford zijn ontslagen gevallen, de ernst daarvan ontstaat door de volgende omstandigheden.

Het is in Amsterdam, toch al een van de delicaatste punten des lands.

De indruk, niet alleen bij de Ford-arbeiders zelve, doch ver daar buiten is dat deze ontslagen een soort wraak zijn van Ford vis à vis het regeringsbeleid van de geplaatste automobiellorder bij D.A.F.

Men schetste het schrikbeeld van werkloosheid, dat door geen niet-arbeider in zijn volle omvang kan worden aangevoeld.

Zolang ontslagen strikt natuurlijk plaats hebben ondergaat men het lijden, zij het morrend. Nu daarbij echter een represaille-element gevoeld wordt, komt de zaak in een geheel ander vlak te liggen.

Een verder verzwarende omstandigheid is, dat de arbeidersmassa het aanvoelt, dat zij in Amsterdam gedupeerd

wordt door bepaalde politieke overwegingen, welke de orders geheel naar het Zuiden deden vloeien.

Men gaf als mening te kennen dat deze aangelegenheid spaak zal lopen, en als een sneeuwbal zal werken.

Als een positieve maatregel werd aangegeven de ontslagaanvraag niet toe te staan en door het G.A.B. voorshands te doen afwijzen.

Men zou een eenvoudig middel bezitten om daartoe te geraken, omdat voor ontslagaanvragen van meer dan 50 arbeiders niet het G.A.B. de zaak behandelen kan, doch het R.A.B.

Door de verhouding G.A.B. Amsterdam en R.A.B. voelde men er zich echter niet van overtuigd, dat deze zaak op de juiste wijze zal worden afgewikkeld.

Men refereerde aan de grote fouten door het G.A.B. gemaakt tijdens de staking Breedband-Hoogovens.

2. Polynorm.

Parallel lopen de ontslagen bij Polynorm.

Dit is een bedrijf dat de arbeider daar nooit goed begrepen heeft. Men heeft het zo gevoeld, dat deze onderneming in stand gehouden werd met het oog op veel verder reikende bedoelingen.

Men voelt ook dat de productie daar nooit bijzonder veel heeft voorgesteld, en dat veelal om een of andere reden men met veel krachten met een lage productie genoegen nam.

Nu men voelt dat de omstandigheden daartoe het minst aanleiding geven, en de arbeids-situatie in het algemeen moeilijker wordt, komen ontslagen.

Evenals bij Ford voelt men, dat het hier niet een economische zaak alleen betreft.

Ook ten aanzien van deze aangelegenheid liet men betreffende de ernst een waarschuwend woord horen.

3. de f 8.50 regeling.

De wijze waarop deze zaak geregeld is, acht men belachelijk.

De consumptie-bepierking is door de regering ingesteld bij beschikking.

Na verloop van tijd rekende men daarna uit, dat de arbeider door de loonrondes/index-cijfers een bedrag van ca. f 8.50 was te kort gekomen.

Op zichzelf is de geringheid van dit bedrag

gunstig, doch waarom nu de consumptie-beperking bij beschikking op te leggen en de verrekening te doen regelen bij vergunning.

De arbeider heeft dit gevoeld als "geen stijl".

4. DUW-staking.

Men is van mening dat hier de DUW-autoriteiten gefaald hebben in de wijze waarop bepaalde regelingen door hen zijn doorgevoerd.

Dit is al erg genoeg, doch daarna heeft de betrokken Minister door fout op fout te stapelen de zaak nog erger gemaakt en de C.P.N. veel wind in de zeilen gegeven.

Bij de DUW te Mantingerveld en Ovelterveld (Drenthe) bemerkt de DUW-leiding, dat sinds geruime tijd ten onrechte een onjuiste werktijden-regeling bestond.

Men ontdekt dit, waarschuwt plomp verloren tegen het naar huis gaan de arbeiders, dat morgen vroeger vertrokken en later thuis gekomen zal worden (dus verlengde werktijd).

Nu stelt onze bron dat, op basis van de voorschriften de nieuwe werktijd wel juist geweest zal zijn, doch dat een dergelijke autoritaire invoering, zonder behoorlijke voorbereiding, zeker in een groep DUW-arbeiders niet anders dan tot misvatting kan leiden.

Meer voorbereiding en geleidelijkheid ware op zijn plaats geweest.

De C.P.N./E.V.C., die naar vermoed wordt, bepaalde krachten permanent in de DUW houdt voor agitatie, nam de situatie prompt in de hand, en staking volgde.

Dit is uiteraard fout van betrokkenen, maar psychologisch verklaarbaar, en de DUW-autoriteiten hebben zich tegenover de C.P.N. verdienstelijk gemaakt.

Daarna volgde een beslissing, dat een ieder weer aan het werk kan gaan als hij een individuele verklaring tekent, waarin hij spijt betoont over de aangenomen houding.

Onze bron vraagt zich af, of dit een maatregel is, gericht op kalmering van de gemoederen.

Terwijl dit alles zich afspeelde en de staking "fout" was, en de C.P.N. de leiding in handen had, vraagt deze leiding audientie bij de betrokken Minister, en deze wordt toegestaan, z.i. een fout van de Minister.

Bij de audientie was aanwezig het communistisch Tweede Kamerlid HAKEN.

Zoals van dergelijke heren te verwachten is, gaf men in De Waarheid een mis-interpretatie van het besprokene.

De Minister reageerde daarop door in correspondentie te treden met de Heer HAKEN, welke brief enkele dagen geleden in het Vrije Volk werd gepubliceerd.

Met dit soort heren correspondentie voeren in de geschetste omstandigheden acht onze bron nog fouter.

Men wenste, dat de DUW-autoriteiten en de Regering zouden uitscheiden met de C.P.N. voortdurend zulke prachtkansen voor actie en agitatie te geven.

DIVERSEN.

Het volgend globale beeld werd geschetst van de toestand van het gemiddelde arbeidersgezin.

Door elkaar voor de stadsarbeider mag men rekenen dat deze f 50.- à f 55.- per week thuisbrengt.

Het gemiddelde gezin voor de stadsarbeider ware te rekenen op man, vrouw en van 2 tot 4 kinderen.

De voedingskosten van een schoolgaand kind zijn f 9.- à f 10.- per week. Dit is redelijke voeding zonder enige luxe. Daarbij is tweemaal in de week een klein stukje vlees.

Deze gegevens zijn bij herhaalde enquête steeds weer ongeveer hetzelfde gebleken.

Aan de hand daarvan behoeft men niet meer te rekenen om te begrijpen welke zorgen huishuur, kledingkosten enz. verwekken.

Meermalen ontmoet men personen, die dit simpel beeld willen weerleggen door te wijzen op het snoepgebruik, op vele banketbakkers-winkels op Zaterdag enz.

Deze vorm van weerlegging achtte bron hoogst onjuist en verwarrend.

Het arbeidersleven kent drie phases:

- a. Het jonge gezin met jonge kinderen - zorgen en armoede.
- b. Het midden-oude gezin met verdienende kinderen - plotse-linge verruiming van inkomsten, goed bestaan, en door onwennigheid onjuiste besteding.
Dit zijn de gezinnen, die de banketbakker bezoeken, en waar men Zaterdagavonds paling kan aantreffen.
Zij vormen niet het grootste deel van de arbeidersbevolking, en kunnen niet als maatstaf voor de massa gelden.
- c. Het oude gezin, de kinderen zijn uit huis - beperkte omstandigheden en zorg met het oog op de oude dag.

De bedoeling van bron was niet een emotionele of dramatische schets te geven van het arbeidersleven, doch om te doen uitkomen dat men deze achtergrond moet zien, wil men de kansen op succes van C.P.N.-activiteiten taxeren.

C.P.N.-ACTIE.

De poging van de C.P.N. om de Uniebondarbeiders te vervreemden van hun bestuurders zag zegsman persoonlijk niet met gerustheid tegemoet, onder toevoeging echter dat er anderen zijn die menen dat het gevaar daarvoor wel meevalt.

16 Januari 1952.